

KUTSESTANDARD

Noorsootöötaja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootöötaja, tase 5	5

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagrikasvataja, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Noorsootöötaja loob tingimused noore mitmekülgeks arenguks, lähtudes oma töös noorsootöö väärtustest ja selle korraldamise põhimõtetest, ning valib sobiva tegevuse või meetodi sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripäradest, eesmärgist, sihtrühmast, noorsootöö tegemise kohast ja olukorrast. Noorsootöötaja võib töötada nii palgalisel ametikohal kui ka vabatahtlikuna. Noorsootöötaja väärtustab enda ja kolleegide kutseoskuste arendamist. 5. taseme noorsootöötaja tegeleb noortega individuaalselt ja gruppides. Ta töötab nii iseseisvalt kui ka meeskonnaliikmena; arendustegevuses ja võrgustikutöös osaleb kõrgema taseme noorsootöötaja juhendamisel. Noorsootöötaja töötab riigiasutuses, kohalikus omavalitsuses ja selle asutuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, nt üldhariduskoolis, huvikoolis, noortekeskuses, noorteühingus, noortelaagris, noortemalevas, usulises ühenduses, raamatukogus, kultuuri- või spordiasutuses. Kutse sisaldab osakutset laagrikasvataja, tase 5, kelle töö sisuks on vahetu töö noortega laagrites ja malevates. Selles kutsegrupis on kolm kutsestandardit • noorsootöötaja, tase 5 • noorsootöötaja, tase 6 • noorsootööjuht, tase 7 6. taseme noorsootöötaja tegeleb noorsootöö korraldamise ja juhtimisega. 7. taseme noorsootööjuht arendab ja juhib noortevaldkonda*. * Noortevaldkond – selles kutsestandardis on see ühendmõiste, mis hõlmab noorsootööd, noorte huviharidust, ande- ja noortepoliitikat.
A.2 Tööosad A.2.1. Noorsootöö korraldamine A.2.2. Turvalise keskkonna tagamine A.2.3. Professionaalne enesearendamine
A.3 Kutsealane ettevalmistus 5. taseme noorsootöötajana töötavad inimesed, kellel on keskharidus ja kutsealane töökogemus (vt ka B.1).

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Noorsootöötaja, huviringi juhendaja, huvijuht, laagrikasvataja, rühmajuh, vabatahtlik jt.

A.5 Reguleerimisalad kutsealal tegutsemiseks

Laagrikasvatajal peab olema noorsootöö seaduse alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud kutse või osakutse.

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja suundumuste kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab

1. Sotsiaalne intelligentsus – oskus tunnetada suhtlemisel inimeste vajadusi ja soove, kohandada oma käitumist nendele vastavalt ning luua usalduslikke suhteid; empaatia.
2. Kultuuridevaheline kompetents – oskus edukalt toime tulla erinevates kultuurikeskkondades.
3. Uue meedia kirjaoskus – oskus kriitiliselt hinnata ja luua sotsiaal- ja multimeedia sisu; oskus kasutada sotsiaal- ja multimeedia vahendeid sihipäraselt teabe visualiseerimiseks ja levitamiseks.
4. Elukestev õpe, mõtestamine – oskus ja tahe kogu aeg õppida midagi uut ning võime mõtestada ja väärtustada õpitu sisulist tähendust.
5. Disainimõtlemine – oskus kavandada ja kujundada protsesse ja keskkonda eesmärgist lähtuvalt.
6. Virtuaalne koostöö – oskus töötada tulemuslikult virtuaalsetes tööühmades, hoida inimesi pühendunu ja motiveerituna ning tekitada neis meeskonnatunnet.

Tulevikuoskuste kirjeldamisel on aluseks võetud

- „Noortevaldkonna arengukava 2021–2035“, Haridus- ja Teadusministeerium;
- „Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035“, Haridus- ja Teadusministeerium;
- „Eksperühmade tulevikuvisionid ja ettepanekud Eesti haridus-, teaduse, keele- ja noortevaldkonna arendamiseks aastatel 2021–2035“, Haridus- ja Teadusministeerium.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Noorsootöötaja, tase 5 kutse koosneb üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste B.2 ja kohustuslike kompetentside B.3.1–B.3.3 tõendamine.

Osakutse laagrikasvataja, tase 5 taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2 ja kohustuslikud kompetentsid B.3.1 ja B.3.2.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

1. Keskkooli ja noorsootöö kogemus (sh vabatahtlik tegevus)
2. Kutse kompetentsidega seotud täiendusõppe läbimine viimase viie aasta jooksul, vähemalt 64 akadeemilist tundi
3. Eesti keelest erineva emakeelega taotlejatel vastavalt keeleseadusele või teistele valdkonda reguleerivatele õigusaktidele eesti keele oskus B2-tasemel
4. Esmaabikoolituse läbimine viimase kolme aasta jooksul, vähemalt 16 akadeemilist tundi
5. Lastega töötamise piirangute puudumine vastavalt lastekaitseaduse §-le 20

Nõuded osakutsete taotlemisel

1. Vähemalt põhikooli
2. Osakutse kompetentsidega seotud täiendusõppe läbimine viimase viie aasta jooksul, vähemalt 32 akadeemilist tundi
3. Eesti keelest erineva emakeelega taotlejatel vastavalt keeleseadusele või teistele valdkonda reguleerivatele õigusaktidele eesti keele oskus B2-tasemel
4. Esmaabikoolituse läbimine viimase kolme aasta jooksul, vähemalt 16 akadeemilist tundi
5. Lastega töötamise piirangute puudumine vastavalt lastekaitseaduse §-le 20

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Noorsootöötaja, tase 5 või noorsootöötaja, tase 4 kehtiv või mitte rohkem kui üks aasta tagasi kehtivuse kaotanud kutse

2. Kutse kompetentsidega seotud täiendusõppe läbimine viimase viie aasta jooksul, vähemalt 64 akadeemilist tundi
3. Töökogemus noorsootöötajana
4. Eesti keelest erineva emakeelega taotlejatel vastavalt keeleseadusele või teistele valdkonda reguleerivatele õigusaktidele eesti keele oskus B2-tasemel
5. Esmaabikoolituse läbimine viimase kolme aasta jooksul, vähemalt 8 akadeemilist tundi
6. Lastega töötamise piirangute puudumine vastavalt lastekaitseaduse §-le 20

Nõuded osakutse taastõendamisel

1. Laagriksvataja, tase 5 või laagriksvataja, tase 4 kehtiv või mitte rohkem kui 1 aasta tagasi kehtivuse kaotanud osakutse
2. Töökogemus laagriksvatajana
3. Osakutse kompetentsidega seotud täiendusõppe läbimine viimase viie aasta jooksul, vähemalt 32 akadeemilist tundi
4. Eesti keelest erineva emakeelega taotlejatel vastavalt keeleseadusele või teistele valdkonda reguleerivatele õigusaktidele eesti keele oskus B2-tasemel
5. Esmaabikoolituse läbimine viimase kolme aasta jooksul, vähemalt 8 akadeemilist tundi
6. Lastega töötamise piirangute puudumine vastavalt lastekaitseaduse §-le 20

Kutse andmise korraldus on reguleeritud noorsootöötaja kutsete kutse andmise korras.

B.2 Noorsootöötaja, tase 5 üldoskused

Mõtlemisoskused

1. Kriitiline mõtlemine – hindab teabe, argumentide jm kvaliteeti; töötleb ja mõistab fakte ning nende vaheliste seoste kõige olulisemaid aspekte.

Enesejuhtimisoskused

2. Juhistest ja nõuetest lähtumine – järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
3. Kutse-eetika järgimine – juhindub oma töös ja kutsealases tegevuses kutse-eetikast.
4. Keskkonnahoidlik käitumine – arvestab teadlikult kavandatavate tegevuste sotsiaalse ja keskkondliku mõjuga.
5. Vastutustundlik käitumine – seostab oma tegevust võimalike tagajärgedega ning on valmis ja võimeline tulemustest aru andma.
6. Mitmekesisuse austamine – austab ja tunnustab teiste kultuuride, religioonide, rahvuste, sooliste identiteetide jm väärtusi ja norme ning arvestab oma tegevuses nendega.
7. Kohanemisoskus – tuleb probleemideta toime mitmesuguse varieeruvusega. Reageerib muutustele ja ootamatustele adekvaatselt ja asjalikult.
8. Refleksioonioskus – analüüsib teavet enda omaduste, tunnete, võimete ja käitumise kohta.

Lävimisoskus

9. Suhtlemisoskus – säilitab teistega suheldes hea füüsilise ja psühholoogilise kontakti, väljendab end arusaadavalt ja arvestab suhtluspartneri vajadustega.
10. Empaatiline käitumine – märkab ja mõistab teiste tundeid, vajadusi ja reaktsioonide põhjusi ning arvestab oma tegevuses nendega.
11. Meeskonna- ja koostööoskus – arvestab meeskonna vajaduste ja ühiste eesmärkidega ning teeb ülesannete täitmisel teistega koostööd.
12. Keeleoskus – kasutab oma töös eesti keelt vähemalt B2-tasemel ning ühte võõrkeelt vähemalt A1-tasemel (lisa 2).
13. Digipädevus – omab digipädevusi algtasemel kasutaja tasemel (lisa 3).

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Noorsootöö korraldamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Tunneb noorte valdkonna osapooli ja teeb nendega koostööd vastavalt oma tegevuse eesmärkidele.

2. Selgitab välja noorte huvid ja vajadused, suheldes nendega igapäevatoos või kasutades muid sobivaid meetodeid; planeerib oma tegevused noori kaasates ning saadud tulemustest ja organisatsiooni eesmärkidest lähtudes.
3. Aitab noortel seada õpieesmärke; viib läbi erinevaid mitteformaalse õppe* tegevusi; toetab noori õpitulemuste mõtestamisel ja annab edasiviivat tagasisidet.
4. Tutvustab noortele noorsootöös (sh rahvusvahelises) ja ühiskonnaelus osalemise võimalusi ning toetab ja motiveerib noori süstemaatiliselt, sh nende ettevõtlikkust ja omaalgatust.
5. Osaleb noorte tõrjutusriski ennetuse tegevustes; märkab noorte tõrjutusriske ja reageerib neile asjakohaselt, kaasates vajadusel spetsialiste; toetab noorte õiguskultuuri hoiakute kujundamist.
6. Planeerib ja teeb iseseisvalt noorteinfotööd ning koondab ja jagab noorte huvidel ning vajadustel põhinevat infot lähtuvalt Euroopa noorteinfo hartast, kasutades noortele ea- ja asjakohaseid kanaleid ja meetodeid.
7. Viib läbi noorte esmast nõustamist**, sh pakub vaimse tervise esmaabi; hindab noore vajadust erialaspetsialisti kaasamiseks ja toetab noort erialaspetsialisti poole pöördumisel.
8. Tutvustab avalikkusele noorsootöö võimalusi, kasutades erinevaid meedia- ja suhtluskanaleid ning teisi asjakohaseid väljundeid.

*Mitteformaalne õpe on eesmärgistatud vabatahtlik õpe, mis toimub kindla kava alusel ja kindlatele huvirühmadele erinevates keskkondades. Mitteformaalse õppe võimalusi pakuvad noorsootöö, huviharidus, vabaharidus ja täiskasvanute täienduskoolitused.

**Noorsootöötaja käsitleb noore arvamusi ja seisukohti, lähtudes konfidentsiaalsuse põhimõtetest, kasutades talle usaldatud informatsiooni vaid eesmärgil, milleks see talle usaldati. Konfidentsiaalsuse põhimõtte eiramine on vajalik juhul, kui noorsootöötaja hinnangul on olemas selge oht noorele, teistele isikutele või ühiskonnale üldiselt.

B.3.2 Turvalise keskkonna tagamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Loob noortele turvalise füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna*, mis toetab usalduslike suhete kujunemist, rakendades riskianalüüsis määratud meetmeid. 2. Tutvustab noortele turvalise keskkonna tagamise reegleid ja ohutusnõudeid ning jälgib nende täitmist. * Psühhosotsiaalse keskkonna teguriteks on sõbraliku ja toetava õhkkonna loomine, koostöö ja aktiivõppe toetamine, füüsilise ja vaimse vägivalla keelamine, loovuse väärtustamine ja arendamine, võrdsete võimaluste loomine, koostöö koduga.	
B.3.3 Professionaalne enesearendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Analüüsib ennast regulaarselt oma töö kontekstis ja täiendab ennast erialaselt. Rakendab omandatud teadmisi ja oskusi oma töös. 2. Jälgib, hindab ja väärtustab enda füüsilist ja vaimset tervist; probleemide tekkimisel otsib vajadusel abi. 3. Küsib, võtab vastu ja annab edasiviivat tagasisidet.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-25102023-5.4/9k

2. Kutsestandardi koostajad	Edgar Schlummer, Eesti Noorsootöötajate Kogu Eilika Mätas, Eesti Noorsootöötajate Kogu Ilona-Evelyn Rannala, Tallinna Ülikool haridusteaduste instituut Kadi Laaneots, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Kaur Kõtsi, Eesti Laagrikorraldajate Liit Kristel Zovo, Räpina noortekeskus Lii Araste, Tartu Ülikool Marit Oimet, Põlva Gümnaasium Riin Luks, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Tiiu Kadak, Tallinna Linnavalitsus Tormi Kotkas, Haridus- ja Teadusministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	32
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	25.10.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.12.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	9
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3412 Sotsiaaltöö keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Youth worker, EstQF Level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutse-eetika	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Digipädevuste enesehindamise skaala	